

Oponentský posudek

Diplomová práce Kristiny Kupkové *Všichni svatí za nás proste. Čeští zemští patroni pražské diecéze mezi polovinou 16. a 17. století* bezesporu náleží mezi kvalitně zpracované kvalifikační práce. Odpovídá stanoveným rozsahovým podmínkám, je přehledně členěna, v práci jsou dodrženy stanovené zásady citačních pravidel, je napsána čtivým jazykem a obvykle i srozumitelnou formou. Autorka umí pracovat s odbornou terminologií, její soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy, jasně formuluje své cíle a stanovených cílů dosahuje. K. Kupková má široký přehled v pramenech i sekundární literatuře k tématu, s přehledem cituje i zahraniční práce včetně prací v italštině a maďarštině, k tématu využívá i nepublikovaný spis Zdeňka Kalisty uložený v jeho osobním fondu v Literárním archivu PNP. Práci doplňuje kvalitně zpracovanými přílohami. Vrcholem práce je bezesporu kapitola 5, kde se jí daří nejen porovnat údaje v jednotlivých pramenech různých žánrů, ale postihuje zároveň i dobová specifika pohledu na svěťce v tomto mimořádně zajímavém století na pomezí pozdního humanismu a raného baroka.

Zvolená metoda má svá úskalí především při stavování obecnějších premis a závěrů, tady práce působí místy poněkud neobratně či těžkopádně. Pozor na věty a spojení typu: „Svěťci, jak o nich hagiografie pojednávají, jsou fyzickými osobami zrozenými z ženy“ nebo „Svatí nejsou bohy...“ Autor by měl mít vždycky na mysli čtenářský okruh, kterému je text určen, do odborného textu taková obecně známá konstatování nepatří, v některých souvislostech mohou působit až směšně. Na s. 23 autorka uvádí, že i po r. 1627 byla nekatolíků v pražské diecézi zřejmě většina. To bych se neodvažoval tvrdit, minimálně je to hrubé zjednodušení problematiky, značná část obyvatelstva českých zemí konvertovala – mnohdy ovšem formálně – ke katolicismu, jejich víra v sobě mnohdy měla prvky lidové víry, neslučitelné s protestantskou věroukou a jen obtížně slučitelné s katolicismem. Práci by prospěl alespoň v úvodních kapitolách poněkud širší, interdisciplinární charakter. Uvažuje-li například autorka o národním vymezení kultu českých zemských patronů, nemusela by být překvapena jejich silnou oblibou v jazykově německých oblastech Čech, kdyby si povšimla třeba patrocinií v jádře středověkých kostelů na tomto území. Píše-li o svatých jako jazykových symbolech a metaforách srovnatelných s pojmy jako národ nebo katolictví, bylo by dobré zamyslet se nad množstvím jejich zobrazení v interiérech tehdejších kostelů, pak by snad tuto tezi zformulovala opatrněji. Obezřetně je třeba též nakládat

s překrýváním pojmů identita a kariéra, byť chápu, v jakém smyslu autorka toto překrývání používá. V tabulce v příloze u prací připisovaných J. Ferovi-Plachému není třeba váhat nad vyznáním autora, byla-li díla dedikována přísně katolickému Přibíku Jeníškovi z Újezda. Rozebírá-li autorka též díla protestantských autorů (Achilles aj.), snad by práci prospělo hlubší zamyšlení nad vztahem alespoň některých protestantských skupin ke kultu zemských patronů, ostatně určitý náčrtek k této problematice je ve výše zmíněné nepublikované Kalistově práci. Do seznamu pramenů by bylo dobré zařadit a v textu 5. kapitoly využít i tři kázání (sv. Václav, sv. Vojtěch a sv. Vít) ze sváteční Scipionovy postily (*Sváteční postila jak kostelní, tak domácí*), která byla přivazována k některým výtiskům jeho nedělní postily; vzhledem k minimálním diferencím mezi vydáními by v tomto případě bylo možné pracovat i s dostupnějším 2. vydáním díla z 60. let 17. století. Opatrnější bych byl i v případě tvrzení o řadě kázání svatebních (s. 12), na rozdíl od pohřebních promluv je tiskem zachovaných svatebních kázání poměrně málo. Je třeba též zvážit zařazení sv. Josefa mezi vybrané zemské patrony, byť byl mezi ně přijat zemským sněmem až v samém závěru zvoleného období.

Zdůrazňuji, že uvedené kritické poznámky považuji za zcela okrajové, v jádře to nejsou výtky, ale marginálie, kterých může autorka využít při případné přípravě některých částí své diplomové práce pro tisk. Práce je velmi kvalitní a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě s hodnocením výborným.

V Praze 25. 1. 2024

Doc. PhDr. Miloš Sládek, Ph.D.